

Posudek vedoucí na magisterskou práci Bc. Terezy Dobrovodské „ Chrámová architektura Velkého Řecka a srovnání s chrámy mateřského Řecka v 6.a 5.století př.Kr.“, FF UK Praha 2014, 81 s. plus přílohy.

Oblast Velkého Řecka se svojí chrámovou architekturou speciálně v archaickém období v mnohém odlišuje od podoby těchto staveb v Řecku mateřském. Tímto tématem se do současné doby asi nejpodrobněji zabývá práce D.Mertense „Städte und Bauten der Westgriechen“, München 2006. Autor v ní shromažďuje relativně velké množství dílčích informací, ale většinou se vyhýbá obecnějšímu shrnutí znaků, které jsou pro sledovanou oblast charakteristické. Autorka předložené magisterské práce se na základě výše uvedené publikace a mnoha dalších dílčích studií pokusila vymezit hlavní tendence ve vývoji archaických dórských a iónských chrámů, u nichž je zároveň patrně větší sblížení s mateřským Řeckem v průběhu 5.století př.Kr.

Úvodní kapitola je věnována stručné charakteristice řeckých chrámů, pak následuje kapitola k historii kolonizace jižní Itálie a Sicílie (ke str. 14: megaron je neutrum; totéž platí pro adyton – passim; str.15: v případě, že diplomandka cituje antického autora, bylo by vhodnější uvést originál, nikoliv pouze sekundární literaturu).

Třetí kapitola se zabývá dórskými chrámy 6.století . Po obecně pojatém úvodu je připojen přehled nejdůležitějších dórských chrámů mateřského Řecka. V této části jde v řadě případů o známé a běžně publikované informace, jejichž zařazení bylo motivováno potřebou umožnit jasné srovnání obou sledovaných oblastí. Ke str. 21: Apollónův chrám v Delfách nemá severní orientaci, u Bassai je zřejmě dáno terénem a východní vstup je možná nahrazen neobvyklým prolomením východní zdi celly. Ke str. 23: zmenšení posledního interkolumnia se užívalo i v Řecku (např. Parthenon)., str.25: Praxitelova socha Herma se dnes považuje za kopii, nikoliv originál. Za tímto soupisem jsou připojeny chrámy z Velkého Řecka, popsané obdobným způsobem. K č.3.2.4.22: pokud bychom uvažovali , že v chrámu Athény Polias na Akropoli byl opravdu vlys (č.3.1.4.9), neplatilo by, že kombinace dórského a iónského řádu byla poprvé použita na Athénině chrámu v Poseidonii.

Další kapitola zahrnuje dórské chrámy 5.století, opět nejprve ty z mateřského Řecka, potom z Itálie a Sicílie. Dekorace štítů Héfaisteia je nejasná, setkáváme se s různými návrhy (srov. např. Rolley, C.,La sculpture grecque 2, Paris 1999, str. 108), v každém případě bych doporučovala pro tyto informace používat práce zaměřené na sochařství, nikoliv na architekturu; u Parthenonu se sochy Helia a Seleny umísťují pouze do rohů východního štítu, v západním bývají uváděny jenom personifikace říčních bohů; kap. 4.1.2.10: nejmladší řecký chrám v Olympii byl zasvěcen Matce bohů (Meter Theon); mezi chrámy z Velkého Řecka mohlo být věnováno více pozornosti neobvyklému půdorysu Diova chrámu v Agrigentu a jeho eventuální interpretaci (4.2.2.1.); Heraion II v Poseidonii nemělo zdobené metopy (str.58).

Podobně, jako tomu bylo u chrámů dórských, postupuje autorka i při zpracovávání iónských památek. Nerozumím příliš rekonstrukci Athénina chrámu na mysu Sunion (obr.214); na str.68 je částečně zpochybňována (s citací Hoepfnera) sloupová hala u Artemisia v Efesu v rané fázi (8.stol. př.Kr.) – tato myšlenka vychází z výsledků rakouských výzkumů (srov.Bammer, A., Muss, U., Das Artemision von Ephesos, Mainz 1996, 33 ff.).Ve stejné publikaci jsou rovněž reliéfně zdobené bubny (viz.tzv. columnae caelatae) umístovány do horních částí sloupů. Tuto hypotézu částečně podporuje nález bubnu s reliéfní dekorací z helénistického maloasijského chrámu Apollónova v Troádě, pod níž jsou patrné kanelury dřívku sloupu (Bingöl,O., Der Oberbau des Smintheon in der Troas, in: Hermogenes und die hochhellenistische Architektur (W.Hoepfner, E.-L.Schwandner, eds.), Mainz 1990, 45-50, obr.2. K nahrazení adyta opisthodomem u Artemisia II. zřejmě dochází pod vlivem kanonického Athénina chrámu v Priéné.

Ke kultovním sochám ve Velkém Řecku by bylo možno zmínit kolosální hlavu, možná Afrodítu, pocházející původně zřejmě z kultovní sochy z Locri Epizephyroi (akrolith, v. 83 cm, 480 – 470 př.Kr. – viz. Boardman, J., Greek Sculpture, The Late Classical Period, London 1995, obr.188, dnes Museo delle Terme).

Závěry jsou nejprve rozděleny na dórskou a iónskou oblast, v další kapitole je ještě provedeno celkové shrnutí, v obou uvedených částech autorka uvádí v zásadě všechny podstatné znaky, které se jí podařilo srovnáním obou sledovaných oblastí najít. Základní informace jsou rovněž patrné z několika připojených tabulek.

Autorka prokázala při zpracovávání zvoleného tématu velkou péli a prostudovala značné množství odborné literatury, i když se občas nevyvarovala chyb a nepřesností. Určité nedostatky se týkají také některých formulačních neobratností. Pro eventuální další práci na tématu by bylo užitečné věnovat se rovněž poměrům na příklad mezi dochovanými údaji o velikosti krepidy, výškou sloupů či jednotlivými částmi kladí (tj. o modulovém systému). Přes uvedené připomínky lze konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na magisterské diplomové práce a je jí tedy možno považovat za vhodný podklad pro obhajobu pro získání titulu Mgr.

Navrhuji hodnotit práci jako velmi dobrou.

V Praze dne 16.6.2014

doc. PhDr. Iva Ondřejová,CSc.